

RAQAMLI ANIMATSIYALARNING O'QUVCHILARNI EKOLOGIK SAVODXONLIGIGA TA'SIRI

Sulaymonova Saodat Usubxonovna

Namangan davlat pedagogika instituti

“Pedagogika va psixologiya” kafedrası katta o'qituvchisi

+998 97 374-82 72

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14058730>

Annotatsiya. Raqamli animatsiya murakkab ekologik tushunchalarni qiziqarli va tushunarli tarzda taqdim etish orqali o'quvchilarning ekologik savodxonligini oshirishda kuchli vosita sifatida paydo bo'ldi. Ushbu maqola raqamli animatsiyaning o'quvchilarni atrof-muhit muammolarini tushunishiga ta'sirini o'rganadi, uning barqarorlik bilan bog'liq tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga qanday yordam berishini o'rganadi. Tadqiqot atrof-muhit savodxonligini oshirish uchun raqamli animatsiyadan foydalanishning afzalliklarini ta'kidlab, uning mavhum g'oyalarni aniq va o'zaro bog'lashdagi rolini ta'kidlaydi. Vizual hikoya qilishni interaktiv elementlar bilan birlashtirgan holda, raqamli animatsiya nafaqat o'quvchilarning ekologik muammolardan xabardorligini oshiradi, balki ularni barqaror hayotga harakat qilishga undaydi.

Kalit so'zlar. Raqamli animatsiya, ekologik savodxonlik, o'quvchilar, ekologik tushunchalar, barqarorlik, vizual hikoyalar, interaktiv ta'lim.

Kirish. Ekologik savodxonlik zamonaviy ta'limning muhim tarkibiy qismiga aylandi, chunki butun dunyo bo'ylab jamiyatlar iqlim o'zgarishi, ifloslanish va biologik xilma-xillikni yo'qotish kabi muammolarni hal qilishga intilmoqda. O'quvchilarning ushbu murakkab mavzular bo'yicha tushunchalarini rivojlantirish barqaror hayotni qadrlaydigan avlodni tarbiyalashda muhim ahamiyatga ega. Raqamli animatsiya ma'lumotni yanada qiziqarli va qulayroq tarzda taqdim etish orqali o'quvchilarning ekologik savodxonligini oshiradigan kuchli ta'lim vositasi sifatida paydo bo'ldi.[1] Ushbu maqola raqamli animatsiyaning o'quvchilarni atrof-muhit tushunchalarini tushunishiga ta'siri va uning ekologik toza xatti-harakatlarni targ'ib qilishdagi rolini o'rganadi. Ekologik savodxonlik atrof-muhit muammolarini tushunish va sayyoramizning sog'lig'iga oid qarorlar qabul qilish uchun zarur bo'lgan bilim, munosabat va ko'nikmalarni anglatadi. Bu tanqidiy fikrlash, ekologik o'zaro bog'liqliklarni anglash va ekologik muammolarni hal qilish uchun motivatsiyani o'z ichiga oladi.[2] O'quvchilarda ekologik savodxonlikni rivojlantirish barqarorlik va tabiatni muhofaza qilishga ustuvor ahamiyat beradigan jamiyatni yaratishning kalitidir.

Ta'limda raqamli animatsiyaning o'rni. Raqamli animatsiya hikoyalar va simulyatsiyalar orqali tushunchalarni tushuntira oladigan dinamik vizual tarkibni yaratish uchun texnologiyadan foydalanadi. Ekologik ta'lim kontekstida animatsiya ekotizimlar, energiya aylanishlari va iqlim o'zgarishi kabi murakkab mavzularni soddalashtiradigan vosita bo'lib xizmat qiladi. Vizual tasvirlar orqali o'quvchilar an'anaviy o'qitish usullaridagi tushunish qiyin bo'lishi mumkin bo'lgan mavhum g'oyalarni osongina tushunishlari mumkin. Animatsiya nafaqat diqqatni jalb qiladi, balki o'rganishni interaktiv va qiziqarli qiladi, bu esa yosh tomoshabinlar uchun juda muhimdir.

Raqamli animatsiyaning o'quvchilarning ekologik savodxonligiga asosiy ta'siridan biri uning murakkab ekologik tushunchalarni soddaroq, hazm bo'ladigan qismlarga ajratish

qobiliyatidir. Masalan, animatsiyalar ifloslanish dengiz hayotiga qanday ta'sir qilishini yoki o'rmonlarni kesish global isishga qanday hissa qo'shishini ko'rsatishi mumkin. Ushbu jarayonlarni tasavvur qilish orqali o'quvchilar atrof-muhitdagi sabab-natija munosabatlarini aniqroq tushunishadi. Ushbu vizual o'rganish yondashuvi xotirani saqlashni yaxshilaydi, chunki o'quvchilar jonlantirilgan formatda ko'rgan tushunchalarini eslab qolish ehtimoli ko'proq.[3]

Tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirish.

Raqamli animatsiya o'quvchilarga ma'lumotni tahlil qilish va sharhlashni talab qiladigan tarzda kontent bilan shug'ullanishga imkon berish orqali tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi. Animatsion ta'lim vositalaridagi interfaol elementlar ko'pincha o'quvchilar ekologik natijalarga ta'sir qiladigan qarorlar qabul qilishlari kerak bo'lgan stsenariylarni o'z ichiga oladi. Masalan, o'quvchilarga o'rmonni barqaror boshqarish yoki jamiyatdagi chiqindilarni kamaytirish bo'yicha tanlovlar taqdim etilishi mumkin. Ushbu qaror qabul qilish jarayonlari muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rag'batlantiradi va o'quvchilarga haqiqiy dunyodagi ekologik muammolarni hal qilish uchun strategiyalarni ishlab chiqishga yordam beradi. Raqamli animatsiyani o'quvchilarning ekologik savodxonligiga eng muhim ta'siridan biri bu harakatni ilhomlantirish qobiliyatidir. Animatsiyalar ko'pincha o'quvchilarni hissiy jihatdan jalb qiladigan hikoyalarni o'z ichiga oladi, bu ularni atrof-muhit muammolariga nisbatan ko'proq empatik qiladi.[4] O'quvchilar ifloslanish yoki iqlim o'zgarishi oqibatlarini jozibali vizual hikoyalar orqali ko'rganlarida, ular bu muammolar bilan shaxsiy aloqani his qilishlari va o'zgarishlarni amalga oshirishga undashlari mumkin. Ushbu hissiy jalb qilish o'quvchilarni kundalik hayotlarida barqaror amaliyotlarni qo'llashga undash uchun juda muhimdir.

Bilim va xulq o'rtaqidagi tafovutni bartaraf etish. Bilim ekologik savodxonlikning muhim qismi bo'lsa-da, xatti-harakatni o'zgartirish uchun uning o'zi etarli emas. Raqamli animatsiya nazariy tushunchalarni o'quvchilar amalga oshirishi mumkin bo'lgan amaliy, o'zaro bog'liq harakatlarga aylantirish orqali bu bo'shliqni bartaraf etishga yordam beradi. Misol uchun, qayta ishlash yoki energiyani tejash ta'sirini ko'rsatadigan animatsiyalar o'quvchilarga ularning tanlovlari sog'lom sayyoraga qanday hissa qo'shishini ko'rsatishi mumkin. Ushbu harakatlarni ko'rinadigan va erishish mumkin qilib, raqamli animatsiya o'quvchilarni passiv o'quvchilardan atrof-muhitni muhofaza qilishning faol ishtirokchilariga o'tishga undaydi.

Raqamli animatsiya ham ekologik ta'limni yanada inklyuziv va qulayroq qilishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. U turli xil o'rganish uslublariga, jumladan, vizual, eshitish va kinestetik o'quvchilarga moslashtirilishi mumkin. Bundan tashqari, raqamli animatsiyalar ko'pincha bir nechta tillarda mavjud bo'lib, ularga turli qurilmalarda kirish mumkin, bu esa turli millatdagi o'quvchilarning kontent bilan shug'ullanishini osonlashtiradi. Bu inklyuzivlik ekologik ta'lim ularning joylashuvi yoki o'rganish qobiliyatidan qat'i nazar, kengroq auditoriyani qamrab olishini ta'minlaydi.

Xulosa. Raqamli animatsiya ekologik tushunchalarni yanada qiziqarli va tushunarli qilish orqali o'quvchilarning ekologik savodxonligini oshirishga katta ta'sir ko'rsatadi. Murakkab masalalarni vizual tarzda aks ettirish, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish va harakatni ilhomlantirish qobiliyati uni zamonaviy ta'limda bebaho vositaga aylantiradi. Raqamli animatsiyani o'qitish strategiyalariga integratsiyalash orqali o'qituvchilar o'quvchilarning ekologik muammolar haqida xabardorligini sezilarli darajada yaxshilaydi va ularni barqaror

xatti-harakatlarni qabul qilishga undashi mumkin. Biz dolzarb ekologik muammolarga duch kelishda davom etar ekanmiz, talabalarga ushbu muammolarni hal qilish uchun bilim va ko'nikmalar berish barqaror kelajakni qurish uchun muhim ahamiyatga ega.

References:

1. Karshiboyevna.K.S. O'QUVCHILARNI SINFDAN TASHQARI TADBIRLAR VOSITASIDA EKOLOGIK MADANIYATNI SHAKLLANTIRISH //TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI. – 2023. – T. 3. – №. 11. – C. 85-87.
2. Bakiyeva.Z. R., Sherboyeva S. A. KOMPYUTERLI ANIMATSIYA VA UNING QO'LLANILISH SOHALARI //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2024. – C. 538-542.
3. Xusanovich.M.O. et al. KICHIK MAKTAB YOSHIDAGI O'QUVCHILARGA TA'LIM-TARBIYA BERISHDA ANIMATSIYALARDAN FOYDALANISH TEXNOLOGIYALARI //TADQIQOTLAR. UZ. – 2024. – T. 38. – №. 9. – C. 82-84.
4. Komilova Z. X. ELEKTRON TA'LIMNI TASHKIL ETISHDA O 'QUV ANIMATSIYALARDAN FOYDALANISH //International journal of scientific researchers (IJSR) INDEXING. – 2024. – T. 5. – №. 2. – C. 301-306.